

BRONNEN

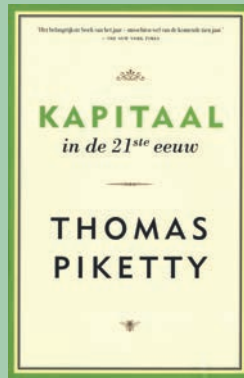
To Piketty OR NOT TO PIKETTY

Hoe zorg je ervoor dat je een razend interessant boek schrijft dat door bijna niemand wordt opgemerkt? Schrijf je boek in het Frans. En hoe wordt je dan een wereldwijde hype? Vertaal het in het Engels. Dat is zo ongeveer de Franse econoom Thomas Piketty overkomen in 2014.

Politici van links naar rechts buitelden over elkaar heen om zijn inzichten hetzij af te kraken als socialistische onzinpraat, hetzij te bejubelen als een waarlijk diep inzicht in de schrikbarende gevolgen van groeiende vermogensongelijkheid. Voeg daaraan nog een fikse wetenschappelijke discussie over de juistheid van Piketty's bronnen en analyses toe, en je hebt de ingrediënten voor een in elk geval populair succesnummer.

Dan kan het geen kwaad dat de Nederlandse vertaling ongeveer een halfjaar na de oorspronkelijke publicatie in de herfstachtige oktobermaand van 2014 uitkomt. Dat geeft de mogelijkheid tot enige bezinking en reflectie. Immers: een economisch leerboek van achthonderd pagina's over inkomens- en vermogensongelijkheid in de afgelopen 150 jaar in met name Frankrijk (maar ook Amerika, Engeland en Duitsland), gaat je nu niet direct in de koude kleren zitten. Evenmin oogt het als een rustig weglezertje voor op het nachtkastje.

Piketty heeft een berg werk verzet voor zijn boek. Zonder meer hulde voor zijn historisch graafwerk en duiding van historische gegevens. Alhoewel er op sommige momenten wel erg vergaande conclusies worden getrokken over het - bij vlagen - wat gemankeerde bron-



nenmateriaal. Ook heeft uw recensent enige twijfels over Piketty's neiging om her en der de historische romans van Jane Austen en Honore de Balzac aan te halen als een historische bron 'Zoals lezers van Jane Austen's *Pride and Prejudice* wel weten...'. Op zichzelf leuk - en bravo uiteraard voor zijn belezenheid - maar wetenschappelijk is het wat minder. En voor de fans; op pagina 185 komt zelfs de hippe tv-serie *Mad Men* even langs, jawel!

Maar moet u nu echt al die achthonderd pagina's doorworstelen om mee te kunnen praten? Nu, ik zal u niet tegenhouden want het boek is namelijk goed en vlot leesbaar, maar de samenvatting is werkelijk ongelooflijk lekker kort: **R>G**. Pardon? Is dat alles? Ja, dat is het. Het rendement uit kapitaal (=R) groeit harder dan de groei van de economie (inkomens en productie) (=G). *C'est tout*. Is dat dan ook de conclusie van het boek? Eigenlijk niet want op basis van zijn historisch onderzoek formuleert Piketty een politiek voorstel waarvan elk socialistisch hart sneller gaat kloppen; een vorm van een wereldwijd progressieve vermogensbelasting

(arme oom Dagobert Duck...) die de hogere opbrengsten van vermogen weer wat gelijktrekt met de opbrengsten uit arbeid. Dat mag Piketty natuurlijk vinden, maar het is uiteindelijk niets meer of minder dan een politieke keuze. Het is zomaar voorstelbaar dat een econoom die wat meer aan de rechterzijde van het politieke spectrum opereert, op basis van hetzelfde historisch onderzoek als Piketty, tot de keuze komt om de verschillen nog maar eens wat groter te maken en een denivellerende extra belasting op arbeid voorstelt (geen 'Dagobert Duck-belasting', maar een vorm van 'Jan Modaal-belasting'). Wie heeft er dan gelijk? Welnu, zodra politici die alternatieven overnemen mag u de keuze in het stemhokje maken.

In ieder geval is het wel een puik boek en alle publiciteit zeker waard; interessante historische analyses, goed leesbaar voor een niet-ingewijde in de economie, een thema als vermogensongelijkheid geactualiseerd met politieke voorstellen (of u het er nu mee eens bent of niet) en bij deze ook een pluim voor de vertalers die uitstekend werk hebben geleverd. Maar een echte klassieker; *to Piketty*? Nee, misschien toch net niet. Daarvoor heeft het boek uiteindelijk te veel een politieke boodschap meegekregen van de schrijver - hoe sympathiek de boodschap ook mag klinken. *Not to Piketty* dan? Waarschijnlijk hangt het antwoord op deze vraag af of we dit boek over tien jaar nog lezen. *To Piketty or not to Piketty, that remains the question.*

Thomas Piketty - *Kapitaal in de 21e eeuw*, De Bezige Bij 2014, ISBN 978 90 234 9082 1

BRONNEN



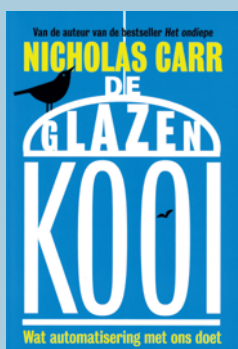
DE SCHADUWELITE?

Nog een boek dat de nodige reuring en deining heeft veroorzaakt. Maar nu toch flink in negatieve zin.

De Schaduwelite van zelfbenoemd *gentleman-hooligan* Ewald Engelen bevatte in de eerste druk een lijst van ruim zestig personen die er veel zo niet alles aan gedaan zou hebben om het financiële systeem ongeschonden door de crisis te krijgen - op kosten van de belastingbetaler. Al vrij snel moesten auteur en uitgever toegeven dat deze zogenaamde ledenlijst verzonnen was, een marketingtruc. Tsja, wat doet dat met de geloofwaardigheid? In het voorwoord van de tweede druk die uw recensent toegestuurd kreeg legt Engelen uit dat “De lijst dreigde met de boodschap van het boek aan de haal te gaan. [...] Weg ermee dus.”

Dat is mij iets te makkelijk, maar vooruit. De boodschap van het boek is namelijk best interessant: de groei van Nederland - en Amsterdam in het bijzonder - als financiële dienstverlener en het streven van een zogenaamde financiële schaduwelite om dit systeem zo ongeschonden mogelijk door de crisis te krijgen. De auteur is in elk geval duidelijk overtuigd van zijn eigen gelijk en dat merken we aan het weinig aan de verbeelding overlatende taalgebruik, tot op het activistische af. Erg jammer, want een dergelijk boek had een meer genuanceerde uitwerking verdiend. Het heeft meer het karakter van een pamflet dan een boek, helaas.

Ewald Engelen: De Schaduwelite voor en na de crisis - niets geleerd, niets vergeten, Amsterdam University Press BV 2014, ISBN 978 90 8964 670 5



DE GLAZEN KOOI

Automatisering en technologie bieden vele voordelen, maar volgens Carr moeten we ook realiseren dat creativiteit, inventiviteit, het vellen van morele oordelen en meer van dergelijke typisch menselijke eigenschappen bijzonder lastig te implementeren zijn in computers en automatische systemen.

Zo lang techniek vooral ontworpen wordt om het leven handiger en makkelijker te maken, kan er een ‘glazen kooi’ ontstaan waarin we als een ‘operator’ door het dagelijks leven glijden. Eigenlijk lijkt Carr te waarschuwen voor het al te makkelijk uit handen geven van onze moeizaam verworven kennis en kunde. Een kritisch, maar gelukkig niet al te ‘doemdenkerig’ boek. Digitale stof tot analoog nadenken, zullen we maar zeggen.

Nicholas Carr: De glazen kooi - wat automatisering met ons doet, Maven Publishing BV 2014, ISBN 978 94 9184 534 5

VERPLICHTE KOST



Welk recent boek moet u lezen? We vroegen het Jules Muis, lid van de board of auditors van het Europese noodfonds ESM en ex-blogger op Accountant.nl. Zijn tip: 'Moeten we wel met pensioen?' van accountant Sybren Kalkman. Waarom dit boek?

"Ja, wie zit er nog te wachten op een boekje over pensioen? Maar Sybren, die ik al een halve eeuw ken, stelt na de in thrillervorm verpakte 'Struikelbank' en 'Claim uit Moskou' ook dit keer niet teleur. Het boekje schudt nogal wat vastgeroeste gedachten behoorlijk door elkaar en introduceert frisse invalshoeken. Hij noemt het zelf een 'pamflet', over primair de vernieuwing van onze ouderdagsvoorziening. Maar eigenlijk gaat het veel verder. Het gaat vooral ook over vernieuwing van ons eigen denken over pensionering en alles wat ermee samenhangt.

Kalkman gaat de eenvoudige vraag in de titel van het boek niet uit de weg, maakt van zijn hart geen moordkuil over de beste opties. Hij maakt tevens duidelijk hoe vaak het gaat om keuzes die niet kunnen worden vermeden en dat niet-kiezen toch kiezen is. Hij weet in tweehonderd bladzijden moeilijke zaken eenvoudig uit te leggen en schijnbaar makkelijke zaken feilloos te ontmaskeren als belangrijker uitdagingen dan we vaak denken.

Uitstekend lees-, denk- en leervoer dus voor alle leeftijden, zeker ook voor de jongere generaties die nog de ruimste keuzemogelijkheden hebben. Ten eerste over het maken van bewuste levenskeuzes en ten tweede bij het zoeken naar een daarbij passend pensioenmodel. En niet omgekeerd - als het (financieel) maar even kan, voeg ik daar ten overvloede maar even aan toe."

'Moeten we wel met pensioen?', eigen uitgave 2014, www.sybrenkalkman.nl.



DIGITAAL

Arnout van Kempen



Welke apps, websites, twitteraars en andere digitale bronnen zijn voor accountants nuttig, handig of gewoon gemakkelijk? Arnout van Kempen doet elk kwartaal een actuele greep.

Als opening een oude vertrouwde partij, waar vrijwel geen accountant omheen kan: Microsoft Office. Niets nieuws onder de zon? Nee, en daar zit de kracht meteen. *Office365*, het abonnement-model van Microsoft, levert Word, Excel, Powerpoint, Outlook en One, alles met cloudopslag via OneDrive. Maar dankzij een recente wijziging in de strategie van Microsoft bent u daarbij niet langer afhankelijk van Windows. Het hele Office365-pakket is ook beschikbaar voor OS X, Android en iOS. Dat betekent dat u zonder iets nieuws te moeten leren, naadloos kunt schakelen tussen uw computer, tablet en telefoon. Aanrader!

Een toepassing waarvan veel smartphone-eigenaren gebruikmaken, maar waar perfectie zo slecht is te vinden: de agenda. Inmiddels heb ik letterlijk tientallen mogelijkheden uitgeprobeerd. De ene is prachtig, maar niet zo functioneel. De andere zit vol met opties maar is onleesbaar. Perfectie hebben we nog niet weten te vinden. Maar dicht in de buurt komt wel **Pocket Informant**, voor zowel iPhone als Android. Beheer van verschillende agenda's, goede mogelijkheden om uiterlijk en functionaliteit naar eigen voorkeuren in te richten.

Ten slotte een website: **www.isaca.org**. Voor leden van ISACA - voorheen bekend als de Information Systems Audit and Control Association - een erg nuttige bron voor allerlei informatie, zoals bijvoorbeeld werkprogramma's voor specifieke IT-audits. Maar ook voor niet-leden valt hier heel wat te vinden op het gebied van IT-audit.

Heeft u tips? Stuur ons een linkje naar uw favoriete business-app, -site etc. (accountant@nba.nl).



OUT OF PRINT

Bert Bakker

DRUCKER OVER MANAGEMENT

Rond management als beroep is de laatste twintig jaar veel misgegaan. Er is te veel van, het wil zich met alles bemoeien, ook als inhoudelijke kennis beperkt is.

Het vervuilde onze taal en onze omgangsvormen. Het voedde cynisme, soms zelf immoreel gedrag. Het is voortdurend bezig zichzelf in te dekken, onder meer door management consultants in te huren die controversieel beleid van alibi voorzien. Het eiste - en kreeg - steeds hogere salarissen en deelde in winsten, maar niet in verliezen. En als het aantoonbaar faalde, moesten gedupeerde organisaties monsterbedragen betalen om de brokkenmakers te lozen.

Een tijd geleden vond ik in een stapel afgeschreven boeken van de Persoonbibliotheek van de economische faculteit van de UvA, 'An introductory View of Management' van Peter Drucker. Aardig detail: blijkens stempels op het schutblad begon deze bundel zijn leven in de bibliotheek van het 'Psychologisch Laboratorium' van dezelfde universiteit.

De vraag die meteen opwelde was: zijn de managementgoeroes van de sixties en seventies - mensen als Drucker dus medeverantwoordelijk voor de cultuur in de boardrooms van vandaag? De in Wenen geboren maar naar de VS gevluchte joodse Harvard-hoogle-



raar Drucker (1909-2005), schreef een indrukwekkende reeks boeken. Vooral zijn concept 'management by objectives' bleef hangen en hij werd beroemd. Wie zich veertig jaar geleden als manager serieus nam, had zeker 'Management: Tasks, Responsibilities and Practices' uit 1973 gelezen. 'An introductory view' was de versie voor studenten die in 1977 verscheen (met vragen aan het eind van elk hoofdstuk zodat je jezelf kon overhoren).

Zaaide Drucker het zaad? Eerlijk gezegd: ik heb daarvan niets kunnen vinden. Integendeel. Waar het gaat over financiële prikkels waarschuwt hij: 'The carrot of material award has not, like the stick, lost its effect. It has become so potent that it must be used with great

caution'. In een paragraaf over performance schrijft hij: 'Integrity is the absolute requirement of managers.'

En al veertig jaar geleden was Drucker doordrongen van 'duurzaam' denken (het rapport van de Club van Rome kwam uit in 1972). 'The demand for more is going to run up against the limitations of the earth's resources and the need to preserve the environment.' Ook veroorzaakt hij het krampachtig mijden van risico's dat managers nu verkopen als 'behoedzaam beleid': 'To try to eliminate risk in business enterprise is futile.' Het boek komt überhaupt niet gedateerd over. En het is ook doorspekt met anecdotes en weetjes. Bijvoorbeeld dat de Duitse bankier Georg Siemens het concept 'directiesecretariaat' bedacht. Nooit bij stilgestaan!

Nee, ik vrees dat wij, gewone burgers, zelf verantwoordelijk zijn voor die managementuitwassen. Liepen wij, mondige kiezers, consumenten of aandeelhouders, immers niet na elke beoordelingsfout van een hotemetoot verontwaardigd te hoop? Dwongen wij dat indekgedrag niet af? Die trend is echt van ná Druckers gouden jaren.